

Hjálpíð handilsvinnuni við at keypa føroyskt

Neyvan nakar hevði ímyndað sær, at ein lítill virus upp á so stutta tíð fór at venda øllum á høvdið og raka allan heimin so bráðliga og álvarsliga. Ikki minst fyri handilsvinnuna, sum undirritaði er ein partur av, hevur hetta havt nógvar óhepnar fylgjur

BERGUR ANDREASEN, HANDILSMAÐUR

Polittikarir hava nógvar avbjóðingar í hesum døgum, og torførar avgerðir skulu takast, og heitt verður hvønn dag á føroyingar um at standa saman. Men nú tosað verður so nógv um hjálparpakkar, haldi eg tað manglar eitt týðandi atlit, sum als ikki hevur verið frammi í orðaskiftinum um, hvussu vit á bestan hátt kunnu stuðla hvørjum øðrum. Nevniliga tað at keypa føroyskt og á tann hátt beinleiðis stuðla undir torføru avbjóðingarnar hjá føroyskum handils- og vinnulívi, uttan at

hetta í veruleikanum nýtist at kosta eina krónu.

Ein góður hjálparpakki til føroyska vinnu hevði nevniliga verið, um vit veruliga stóðu saman um at brúka føroyskar fyrirkur. Vit hava fingið nógvar áheitanir um, hvussu vit skulu bera okkum at fyri at umganga smittu. Eg sakni tó eina áheitan frá okkara politikarum, sum hevði verið ógvuliga kærkomin. Nevniliga at standa saman um føroyskt vinnulív við at keypa inn umvegis føroyskar handils- og tænastryritur.

Vit siggja tíverri alt ov oftani, at tá keypast skal inn í størri mun, so verða eyguni fyrst og fremst vend móti útlenskum veitarum. Og löggið nokk eru tað almennu Føroyar – landið og kommunurnar – sum í stóran mun ganga á odda í hesum. At útlenskir veitarar fáa møguleikan, uttan at føroyskir veitarar so frægt sum verða spurdir ella bidnir um at geva

tilboð til eitt størri ella minni innkeyp.

Fyri nøkrum árum síðani varð nógv gjørt burturúr, at vit fingi ein føroyskan útboðsportal. Hesin er lítið meira enn eitt eiti og verður nærur ikki brúktur. Hvi so er, skilji eg ikki. Føroyskir myndugleikar – tað veri seg politikarar og umsitingar inn- an tað almenna – áttu ikki at latið staðið til, men tala at hesi gongdini, har leiðreglur um útboð ikki vera fylgdar.

Við at brúka føroyskt vinnulívi fæst munandi meira fyri skattakrónurnar, eins og hetta skapar ringar í vatninum, sum í stóran mun hevði sæst aftur í okkara samfelagi.

Ikki minst innan byggi- vinnuna eru nógvar uppgávur almennar og kommunalar, sum verða goldnar av okkum skattaborgarum. Sostatt burdi áhugin hjá tí almenna verið at eggja til at nýta føroyskar fyrirkur, tá keypt verður inn, tí

hetta fer at siggjast aftur bæði í landskassa og teimum ymsu kommunukassunum.

Ikki tí, at vit fyri einhvønn prís skulu brúka føroyskar fyrirkur, um tær ikki eru kappingarførar. Men sleppa tær ikki at bjóða seg fram í kappingini við útlenskar veitarar, so hava tær heldur ikki møguleikan fyri at vísa, hvat tær duga.

Tað er tí min inniliga áheitan á okkum og ikki minst almennu Føroyar og kommunurnar um at standa saman um føroyskt vinnulív. Gevið tí lokala vinnulívinum ein møguleika, áðrenn tit venda tykkum til útlenskar veitarar.

Latið okkum standa saman, hugsa føroyskt og brúka føroyskt. Á tann hátt kann føroyskt vinnu- og handilslív best koma fyri seg aftur eftir hesa herviligu kreppuna, sum er yvir okkum, men vónandi skjótt leggur seg aftur.

Uttan ALS vóru vit í djúpastu neyð

Føroyaprent hevur mist 2/3 av virkseminum í apríl. Hetta er ein sera trupul tíð, sigur Jon Hestoy, stjóri.

Vanliga surra maskinurnar hjá prentsmiðjuni, Føroyaprent, ein stóran part av samdøgrinum. Men seinastu vikurnar hevur verið rættiliga stilt í bygninginum við Hoyvíksvegin í Havn.

Corona er farin illa við Føroyaprent.

60-70% afturgongd

- Mars mánaður var næstan 30% verri enn mars í fjør. Og í apríl er 60-70% minni virksemi enn somu tíð í fjør, sigur Jon Hestoy, stjóri á Føroyaprent.

Alt sum hendir í Føroyum við tiltøkum, ferðavinnu, festivalum o.s.fr. gevur vanliga Føroyaprent nógv at gera. Tey prenta eitt nú bannarar, faldarar, skráir, plakativ og atgongumerki. Ferðavinnan er steðgað upp, tiltøk avlýst, og tí verður lítið prentað í løtuni.

- Hetta er ein øgiliga trupul tíð. Við verandi virksemi klára vit at halda skúvuna í vatninum mai mánað út, men so má okkurt henda, staðfestir Jon Hestoy bart út.

ALS og útsetingar bjarga

Ein stórus partur av teimum útvið 30 starvsfólkunum hjá Føroyaprent eru farin í ALS-skipanina og eru so til arbeiðis í starvsbrøki millum 20 og 50 prosent.

- Um ALS-skipanin ikki var komin, høvdu vit verið í djúpastu neyð, sigur Jon Hestoy.

Hann vildi tó ynskt, at umsitingin av ALS-skipanini var eitt sindur lættari. Tað kann vera trupult at siggja langa tíð fram, hvør tørvurin er á tí ávísar starvsfólkunum, og um tað vísir seg at starvsfólkið arbeiðir meira ella minni enn roknað varð við, skapar tað eyka umsiting fyri fyrirkuna.

Hjá Føroyaprent hevur tað eisini hjálpt væl, at mvg-avrokningin og tollkreditgjaldið eru útsett, og at til ber at fáa hjálptil fastar útreiðslur.

Saknar greið boð

Jon Hestoy heldur tó, at politikararnir kundu verið greiðari í sínum fráboðanum og gjørt meira fyri at vísa vinnuna um, at landið hjálpir, sama hvat tað kostar. Hetta hava tey eftir hansara tykki dugað væl í Danmark.

- Ein øgilig orka verður

brúkt uppá, at fólk ikki skulu snýta. Men tað er altíð nøkur sum snýta. Tað er meira umráðandi, at hjálparpakkin kemur beinanvegin. Um virkini fyrst byrja at fella frá – ein frisør, ein handverkari o.s.fr. - so breiðir hetta seg sum ringar í vatninum. Og tað er álvarsamt.

Jon Hestoy saknar eisini

greið boð frá peningastovnum til privatfólk og vinnuna, hvussu teir ætla at hjálpa og eftir hvørjum leisti.

Vit klára hetta

Jon Hestoy hevur verið í prentsmiðjuvinnuni í 36 ár og hevur upplivað bæði kreppuna í 1990' unum og í 2008.

- Vit klára hetta eisini. Eg havi eitt betri fornemmilsu nú enn í 90' unum og 2008, tí vit eru øll í sama báti. Ongin ivast í, at vit skulu hava hjálparpakkar. Eg føli, at vit nokk skulu koma ígjøgnum.

Starvsfólkini hava eisini sýnt sera góðan hugburð, heldur hann.

- Eg eri imponeraður av, hvussu seriøst fólk hava tikið ímóti støðuni. 20.000 krónur er væl undir einari vanligari prentaraløn, men ongin hevur grenjað. Fólk kenna hetta sum eina felags uppgávu.

Keyp føroyskt

Stjórin á Føroyaprenti heldur, at corona-avbjóðingin er eitt gylt høvi at fáa fólk at keypa føroyska framleiðslu. Ístaðin fyri at leggja uppgávur uttanlands, eiga fyrirkur og stovnar at umhugsa at fáa tað gjørt í Føroyum. Hetta kann gera stóran mun hjá fyrirkunum her á landi.

Og føroyskar fyrirkur – eisini Føroyaprent – skulu sjálvandi eisini nýta høvið til at eftirmeta prísirnar og møguliga lækka teir fyri at fáa uppgávnar heim, sigur hann.